

Regionledningskontoret
Kristin Blidberg

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-12-17

RS 2021-0771

Regionstyrelsen

Yttrande över Stärkt fokus på framtidens forskningsinfrastruktur (SOU 2021:65)

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över Stärkt fokus på framtidens forskningsinfrastruktur (SOU 2021:65).

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig över remissen Stärkt fokus på framtidens forskningsinfrastruktur (SOU 2021:65).

Den 7 maj 2020 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag om utveckling av organisation, styrning och finansiering av forskningsinfrastruktur på nationell nivå. I uppdraget ingick att lämna förslag på hur ett system för nationell prioritering av forskningsinfrastruktur kan utformas.

Utredningen föreslår att systemet för styrning och prioritering av nationell forskningsinfrastruktur bör utvecklas och förnyas men betonar också vikten och nödvändigheten av mångfald.

Region Stockholm är positivt till utredningens förslag att förtydliga både Kungliga tekniska högskolans samordningsansvar för SciLifeLab och Vinnovas mandat att stärka näringslivets medverkan i uppbyggnad och användning av forskningsinfrastrukturer. Region Stockholm noterar att utredningens definition av forskningsdata och att forskningsinfrastruktur i kommunal och regional regi inte inkluderas innebär att komplexiteten i frågorna kring forskningsdatas koppling till, och beroende av, hälsodata förbises.

Bakgrund

Den 7 maj 2020 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag om utveckling av organisation, styrning och finansiering av forskningsinfrastruktur på nationell nivå. I uppdraget ingick att lämna förslag på hur ett system för nationell prioritering av forskningsinfrastruktur kan utformas.

Utredningen beskriver hur finansieringen, styrningen och organisationen av forskningsinfrastruktur påverkas av ett stort antal aktörer, organisationer, organisationsformer, finansiärer och finansieringskällor. Utredningen behandlar dock inte forskningsinfrastruktur i kommunal och regional regi och utreder inte heller hur ALF-avtalet kan utvecklas för att ta hänsyn till användningen av forskningsinfrastruktur.

Utredningen bedömer att systemet för styrning och prioritering av nationell forskningsinfrastruktur bör utvecklas och förnyas. Bland annat föreslås den politiska styrningen utvecklas för att tydligare kunna bidra till en utvecklad styrning och prioritering av den nationella forskningsinfrastrukturen. På sikt föreslås också universiteten och högskolorna få ett större ansvar för svensk forskningsinfrastruktur och att Vetenskapsrådets och Vinnovas ansvar förtydligas.

Utredningen ser inget behov av att ändra organisationsformen eller finansieringen för SciLifeLab men föreslår att Kungliga Tekniska högskolans samordningsansvar förtydligas och att lärosätena får mer stöd i vissa juridiska aspekter.

Svenskt näringslivs medverkan i både uppbyggnad och användning av forskningsinfrastruktur ses av utredningen som ett sätt att maximera samhällsnyttan av investeringen som gjorts med offentliga medel. Vinnovas mandat att aktivt bidra till näringslivets uppbyggnad och användning av forskningsinfrastrukturer föreslås därför tydliggöras.

Utredningen bedömer att det saknas en tydlig vision och strategi för digitala infrastrukturer för forskning och deras roll i den digitala omställningen. Därför föreslås att digitala infrastrukturer som understödjer forskning samlas i en gemensam organisation som lämpligast bedrivs i myndighetsform. Utredningen inkluderar bara digitala infrastrukturer som är understödjande till forskning och forskningsinfrastrukturer och definierar forskningsdata som den digital information som skapas under forskningsprocessen.

Karolinska Universitetssjukhuset har beretts möjlighet att lämna synpunkter på Stärkt fokus på framtidens forskningsinfrastruktur (SOU 2021:65) och ser positivt på förslagen om förtydligandena av Kungliga tekniska högskolans samordningsansvar för SciLifeLab och Vinnovas mandat att stärka näringslivets medverkan i uppbyggnad och användning av forskningsinfrastrukturer.

Region Stockholms yttrande

Stockholmsregionen har framstående forskning inom medicin, naturvetenskap och teknik i kombination med universitetssjukvård av hög klass, många Life science-företag och modern forskningsinfrastruktur. Region Stockholm antog i september 2021 en Life science-strategi med det uttalade målet att skapa en forskningsinfrastruktur i världsklass, ett hälso- och sjukvårdssystem av hög internationell kvalitet och ett konkurrenskraftigt näringsliv och ett dynamiskt innovationsklimat.

SciLifeLab har sedan dess tillkomst inneburit en viktig förstärkning av flera delar av den kliniska forskningen och av implementering av ny kunskap inom framför allt genomik. Denna utveckling förväntas få ännu större betydelse framgent när allt fler studier inriktas på precisionsmedicin, det vill säga individanpassad diagnos och behandling baserad på data från moderna molekylära analyser. Region Stockholm är positivt till utredningens förslag att Kungliga Tekniska högskolans samordningsansvar för SciLifeLab förtydligas och att de ges mer stöd avseende vissa juridiska aspekter.

Region Stockholm tillstyrker också tydliggörandet av Vinnovas mandat att bidra till näringslivets uppbyggnad och användning av forskningsinfrastrukturer. Region Stockholm arbetar aktivt för att bygga vidare på regionens starka tradition att samverka med universitet och näringsliv och ser det som en nyckel för att behålla rollen som värd för ledande kunskapsorganisationer med framgångsrik forskning och för framstående kunskapsintensiva företag.

Region Stockholm instämmer i att det finns ett behov av bättre samordning av understödjande digitala infrastrukturer för forskning inom universitets- och högskolesektorn men mot bakgrund av att utredningen endast beaktar delar av den digitala infrastrukturen kan förslaget om styrning och organisationsform inte utvärderas. Utredningen använder en tydligt avgränsad definition av forskningsdata men då forskningsdata i klinisk medicinsk forskning ofta initialt utgörs av hälsodata innebär avgränsningen att viktiga delar förbises. Region Stockholm betonar behovet av att hantera

frågorna kring användningen av hälsodata sammanhållet oavsett användningsområde. Användning för forskning kan inte separeras från användning för individen vård och omsorg. Inte minst i ljuset av precisionsmedicin där hälso- och vård och forskning är tätt sammanvävda framstår frågan som ofullständigt utredd när de bredare perspektiven inte beaktas.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inte några ekonomiska konsekvenser.

Carina Lundberg Udelepp
Regiondirektör

Clara Hellner
Forsknings- och
innovationsdirektör

Beslutsunderlag

1. Sammanfattning Stärkt fokus på framtidens forskningsinfrastruktur (SOU 2021:65)
2. Karolinska Universitetssjukhusets yttrande den 21 november 2021

Beslutsexpediering

1. Utbildningsdepartementet

Godkänd av Carina Lundberg Udelepp, 2021-12-17